

Handlingsplan for Fiskeplejens udsætning af ål i 2019

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

”Den Europæiske Union, Den Europæiske Hav- og Fiskerifond. Vi investerer i hav og Fisk”.

Indledning

Denne handlingsplan er målrettet de foreninger og personer som deltager aktivt i udsætninger af ål. Årets fordeling af ål i marine og ferske vandområder er opstillet i skemaer, så det fremgår hvad der bliver sat ud i de enkelte områder. Til de mange som er involveret i udsætningerne og specielt de nye der kommer til, er der udarbejdet en vejledning der beskriver opgaver og ansvar (Bilag 1) og en praktisk vejledning for udsætning af ål (Bilag 2). Bilagene findes bagest i denne rapport.

Åleudsætningerne i 2019 finansieres af den Europæiske Hav og Fiskerifond og fiskeplejemidler. Fiskerifonden yder et tilskud på 75 % til de udsætninger som er målrettet den danske forvaltningsplan for ål, det vil sige udsætninger i ferskvand og de resterende 25 % finansieres af fiskeplejen. De marine udsætninger finansieres 100 % med fiskeplejemidler. Fordelingen af fisk mellem det marine og det ferske vandområde aftales i Fiskeplejens §7 udvalg.

Udsætningsmaterialet stammer fra glasålsfiskerier i Sydeuropa. Fiskeriet efter glasål foregår fra december til april. I løbet af denne periode opkøber danske dambrugere glasålene og fragter dem til Danmark. Her bliver de fodret og efter en periode på 3-6 måneder har de en vægt på 2-5 gram. DTU Aqua indhenter tilbud hos dambrugerne om levering af sætte-ål på 2-5 gram via et EU udbud. På baggrund af de indkomne tilbud indgår DTU Aqua kontrakt med de dambrugere, der efter sygdomskontrol for vira og parasitter er godkendt af de veterinære myndigheder.

Der udsættes i alt 1.8 millioner sætteål i 2019. Fordelingen på vandområde fremgår af Tabel 1.

Tabel 1. *Overordnet fordeling af sætteål 2019*

Vandområde	Antal
Marint	175.000
Søer	850.000
Vandløb	745.000
I alt	1.800.000

Marine udsætninger

I de marine områder foretages udsætningerne af fritids- og erhvervsfiskere. Organisationerne for fritidsfiskeri (Dansk Fritidsfiskerforbund og Dansk Amatørfiskerforening) har udpeget en lokal repræsentant samt en erhvervsfiskerrepræsentant for alle hovedområderne. Repræsentanten for fritidsfiskeri er ansvarlig for organisering og gennemførelse af udsætningerne. Kontaktpersonernes opgaver er beskrevet i vedlagte Bilag 1 og en praktisk vejledning for udsætning af ål findes i Bilag 2.

Fordeling af ålene på hovedområder og underområder

I de marine områder fordeles ålene i 16 hovedområder, efter antallet af fritidsfiskerlicenser. Udsætningstallene for de enkelte hovedområder fremgår af nedenstående Tabel 2.

Tabel 2. Tabellen viser hvor mange ål hvert hovedområde er tildelt. Fordeling i procent tager udgangspunkt i fritidsfisker-licensernes landsfordeling.

Hoved omr.	Navn	Fordeling (%)	Antal tusinde
1	Vestlige Limfjord	3,13	5
2	Østlige Limfjord	6,29	10
3	Vestjyske Fjorde	5,92	9
4	Østjylland Nord	8,40	13
5	Østjylland Midt	8,48	13
6	Østjylland Syd	4,59	7
7	Sønderjylland Øst	6,89	11
8	Fyn Nord	8,03	13
9	Fyn Syd	7,89	12
10	Sjællands Fjorde	8,18	13
11	Øresund	11,76	19
12	Sydsjælland	7,33	12
13	Vestsjælland	2,92	5
14	Lolland	5,79	9
15	Falster	2,66	4
16	Bornholm	1,75	20
I alt		100	175

Udsætningerne fordelt på underområder fremgår af nedenstående Tabel 3. Bornholm får ikke tildelt ål hvert år på grund af transportomkostningerne. Bornholm er sidste gang tildelt ål i 2014 og i 2019 bliver Bornholm derfor kompenseret og tildelt forholdsvis flere udsætnings ål.

Tabel 3. Fordeling af de marine åleudsætninger på hoved- og underområde i 2019.

Hovedområde	Underområde	Afgrænsning	Antal
1	6.014	Vilsund - Dragstrup Vig	5.000
2	6.010	Lovns Bredning	5.000
2	6.011	Hjarbæk Fjord	5.000
3	6.105	Ringkøbing Fjord	4.000
3	6.106	Stadil Fjord	5.000
4	5.815	Bønnerup - Lystrup Strand	6.000
4	5.816	Randers Fjord	7.000
5	5.804	Endelave	6.000
5	5.805	Gyllingnæs - Ajstrup Strand	7.000
6	5.713	Lillebælt – Trelde Næs	7.000
7	5.706	Genner Bugt	11.000
8	5.502	Æbelø - Hals	6.000
8	5.503	Odense Fjord	7.000
9	5.510	Fåborg Fjord	5.000
9	5.511	Helnæs Bugt	7.000
10	5.201	Roskilde Fjord	6.000
10	5.202	Isefjord	7.000
11	5.204	Gilleleje - Helsingør	6.000
11	5.205	Helsingør - Amager	6.000
11	5.206	Køge Bugt	7.000
12	5.207	Fakse Bugt, inklusiv Præstø Fjord	6.000
12	5.212	Ulvsund	6.000
13	5.306	Jammerland Bugt	5.000
14	5.403	Rødsand	4.000
14	5.406	Nakskov Fjord - Onsevig	5.000
15	5.210	Søhundehavn	4.000
16	5.101	Bornholm	20.000
			175.000

Ferskvandsudsætninger

Udsætninger i vandløb

Ansvarlig for at gennemføre åleudsætninger i vandløb er sportsfiskerforeninger og fritidsfiskere og kommuner. Udsætningerne i vandløb foretages i henhold til de udsætningsplaner og anvisninger for ål, der sammen med denne handlingsplan sendes til de relevante udsætningsansvarlige samt til Fiskerikontrollen. Antallet af ål der sættes ud i de enkelte vandløb fremgår af Tabel 4.

Tabel 4. Udsætning af ål i vandløb 2019.

Vandsystem	Art	Størrelse	Antal
Brede Å	ål	2-5g	35.000
Brende Å	ål	2-5g	20.000
Brøns Å	ål	2-5g	11.000
Egå	ål	2-5g	10.000
Gerå	ål	2-5g	17.000
Grenå	ål	2-5g	35.000
Hevring Å	ål	2-5g	10.000
Karup Å	ål	2-5g	20.000
Kjul Å	ål	2-5g	5.000
Kongeå	ål	2-5g	40.000
Liver Å	ål	2-5g	18.000
Mern Å	ål	2-5g	19.000
Møn vandløb	ål	2-5g	10.000
Odense Å	ål	2-5g	50.000
Ribe Å	ål	2-5g	50.000
Ryå	ål	2-5g	25.000
Simested Å	ål	2-5g	25.000
Skjern Å	ål	2-5g	40.000
Sneum Å	ål	2-5g	35.000
Suså	ål	2-5g	40.000
Tubæk Å	ål	2-5g	15.000
Uggerby Å	ål	2-5g	25.000
Varde Å	ål	2-5g	40.000
Vejle Å	ål	2-5g	35.000
Vidå	ål	2-5g	50.000
Voer Å	ål	2-5g	30.000
Århus Å	ål	2-5g	35.000
I alt			745.000

Udsætninger i søer

Ansvarlig for udsætninger i søer er fiskeriforeninger, fritidsfiskere og lodsejere. I 2019 udsættes i alt 880.000 ål i søer. Heraf er 30.000 ål med 50 % tilskud (Tabel 5) og 850.000 ål med 100 % tilskud (Tabel 6).

Tabel 5. Udsætning i søer med 50 % tilskud i 2019.

Sø	Art	Størrelse	Antal
----	-----	-----------	-------

Arreskov Sø	ål	2-5 g	24.500
Mossø	ål	2-5 g	5.500
I alt			30.000

Tabel 6. Udsætning i søer med 100 % tilskud i 2019.

Sø	Art	Størrelse	Antal
Bankel Sø	Ål	2-5 g	35.000
Brabrand Sø	Ål	2-5 g	50.000
Bundsø	Ål	2-5 g	20.000
Bygholm Sø	Ål	2-5 g	20.000
Egå Engsø	Ål	2-5 g	15.000
Engelsholm Sø	Ål	2-5 g	6.000
Esrum Sø	Ål	2-5 g	50.000
Fly moserne	Ål	2-5 g	10.000
Gentofte-, Lyngby-, Bagsværd-, Gyrstinge- og Søndersø.	Ål	2-5 g	50.000
Gødstrup Sø	Ål	2-5 g	10.000
Hald Sø	Ål	2-5 g	30.000
Haraldsted Sø og Gyrstinge Sø	Ål	2-5 g	28.000
Hinge Sø	Ål	2-5 g	5.000
Jels Sø	Ål	2-5 g	25.000
Klejtrup Sø	Ål	2-5 g	13.000
Kruså Møllesø	Ål	2-5 g	6.000
Legind Sø	Ål	2-5 g	15.000
Lønnerup Fjord	Ål	2-5 g	15.000
Mjels Sø	Ål	2-5 g	15.000
Mossø	Ål	2-5 g	35.000
Nordborg Sø	Ål	2-5 g	17.000
Ove Sø	Ål	2-5 g	15.000
Ravn Sø, Knudsø	Ål	2-5 g	30.000
Silkeborg Søerne	Ål	2-5 g	75.000
Stilling Solbjerg Sø	Ål	2-5 g	30.000
Stubbe Sø	Ål	2-5 g	50.000
Sundby Sø	Ål	2-5 g	15.000
Sunds Sø	Ål	2-5 g	30.000
Tørning Sø	Ål	2-5 g	10.000
Vester Vandet Sø	Ål	2-5 g	40.000
Viborg Nørre og Søndersø	Ål	2-5 g	30.000
Ørum Sø	Ål	2-5 g	15.000
Årslev Engsø	Ål	2-5 g	40.000
I alt			850.000

Bilag vedlagt handlingsplanen.

1. Kontaktpersonernes opgaver ved udsætning af sætteål.
2. Vejledning i udsætning af ål.
3. Udgiftsbilag og kort beskrivelse af udsætning indsendes efter udsætning til DTU Aqua, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -Økologi.

Bilag 1 – Kontaktpersonernes opgaver og ansvar i forbindelse med udsætning af sætteål.

Dine opgaver som kontaktperson er:

1. Du skal aftale leveringssted og tidspunkt med leverandøren:
  - a) Leverandøren vil kontakte dig med hensyn til en aftale. Tag eventuelt selv kontakt til leverandøren (se udsætningsskemaet)
  - b) de lokale bådhold der skal foretage selve udsætningen.
2. Aftale med bådholdene hvor fiskene skal sættes ud. Den fordeling af ålene på lokalområder, som er angivet i udsætningsskema og handlingsplan, skal overholdes.
3. Instruere bådholdene i selve den praktiske udsætning (se **Bilag 2**), samt i særlige lokale forhold der skal tages hensyn til.
4. Ved vandløbsudsætninger sørge for at der er indhentet tilladelse fra kommunen til sejlads på vandløbet. **Du behøver ikke som tidligere at, underrette fiskerikontrollen det gør leverandøren.**
5. Sørge for at kontrollere,
  - at ålene er sunde og livlige
  - at der leveres den mængde der er angivet i handlingsplanen og
  - at ålene har den rigtige gennemsnitsstørrelse

Hvis der er tvivl om hvorvidt ålene har **symptomer på sygdom** eller afviger fra den angivne **størrelse** udtages en prøve på 100 ål sammen med leverandøren, hvorefter prøven straks nedfryses. Herefter kontaktes

DTU Aqua og/eller fiskerikontrollen.

6. Indsamle kvitteringer for udgifter i forbindelse med udsætningen og udfylde vedlagte regnskabsskema (**Bilag 3**); på bagsiden bedes det kort beskrevet hvordan udsætningen forløb og hvor udsætningen foregik mere præcist. Regnskabsskema og kvitteringer indsendes til: DTU Aqua, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -Økologi, Vejlsovej 39, 8600 Silkeborg.

*Husk: efter overtagelse fra leverandøren er ålene **dit ansvar!***

Bilag 2: Vejledning i udsætning af ål.

Leverandøren ankommer til udsætningslokaliteten med ålene i vandtanke beriget med ilt eller i flamingokasser. Ålene har fastet i et døgn tid og vil være nedkølede hvilket er vigtigt for overlevelsen under transport. Den mængde ål der ifølge handlingsplanen er afsat til området afvejes sammen med leverandøren.

Størrelse

De leverede ål skal, ifølge kontrakten med leverandøren, have en størrelse på **gennemsnitligt 3,5 g**, men de enkelte ål kan variere i størrelse fra 2 til 5 g. Ved denne vægt er ålene mellem 10 og 14 cm lange. *Sætteål på 2 gram er typisk 10 – 11,5 cm lange; på 3,5 gram typisk 11,5 – 13,5 cm lange og på 5 gram er fisken 13 – 14,0 cm lange.*

Antal ål

Mængden af ål i en leverance findes ved, at veje alle ålene som modtages fra leverandøren og derefter dividere med gennemsnitsvægten af ålene som skal være tæt på **3,5 gram**.

Det vil sige at 1.000 sætteål vejer ca. 3,5 kg, 10.000 stk. vejer ca. 35 kg!

Udsætningstidspunkt

Udsætningerne skal så vidt muligt foretages **i perioden 15. maj til 1. august** inden vandtemperaturen bliver for høj og iltindholdet ved bunden lavt.

Udsætningstæthed

Det er vigtigt at ålene **spredes mest muligt**, både i vandløb, i søer og ved de marine udsætninger. Det er selvsagt lettere at finde skjul og føde når tætheden

ikke er for stor. En ål som ikke kan finde skjul bliver hurtigt ædt af f.eks skarv!

Marine udsætninger

Udsætningslokaliteter

Det er vigtigt at der til udsætningerne vælges biologisk egnede lokaliteter, dvs. områder der byder på **skjul og føde**. Udsætningen sker derfor bedst i områder **med vegetation**, f.eks. i ålegræs- eller tangbælter eller **over stenbund**. Vanddybden bør være fra **0,5 til 2 m**.

Undgå udsætning:-

- hvor der fiskes med slæbende redskaber, som ved f. eks. muslingefiskeri
- på barbund hvor fisken ikke kan finde skjul.

Forberedelse

Planlæg på forhånd præcis **hvor ålene skal sættes ud**, så der ikke spildes tid efter de er leveret. Det er en god ide at sejle den planlagte rute igennem inden leveringen.

Hav rigeligt med baljer og lignende klar til at transportere ålene i. Store garnbaljer er velegnede til formålet. Hav en **vægt** parat til afvejning af ålene, eller anmod leverandøren om at medbringe en vægt.

Opbevaring og udsætning

Ålen har et hudåndedræt som gør at den kan "ånde" når ålen er fugtig og i fri luft. Ålene overlever længst når de er afkølede og fugtige. På bådene transporteres ålene i baljer eller kasser, **fugtigt** men absolut **uden vand**. Under transporten til udsætningslokaliteten kan ålene ligge i lag der **ikke overstiger 5-7 cm tykkelse**. Det maximale antal ål per båd bør være 15.000, hvilket svarer til 52,5 kg ål.

Baljer eller kasser med ål **overdækkes** med presenninger eller sække for at skærme mod sol og vind - herved forhindres at ålene bliver varme og bliver tørre. Afdækningen må ikke være lufttæt da ålen optager ilt fra luften. Ålene sættes ud så hurtigt som muligt efter levering.

Selve udsætningen kan foretages med en øse, et målekar eller lignende, idet ålene under langsom sejlads forsigtigt hældes ud. Pas på de ikke bliver suget ind og beskadiget i skruen.

Ferskvandsudsætninger

Søer

Udsætning i søer sker principielt på samme måde som ved udsætning i saltvand.

Ålene spredes på lavt vand, dvs fortrinsvis på dybder mellem **0,5 og 2** meter. Hvis det er muligt, bør områder med **vegetation** foretrækkes.

Vandløb

Også i vandløb er det vigtigt, at ålene **spredes** mest muligt.

Dette sker bedst ved udsætning fra **kano eller båd** i de sejlbare dele af vandløbet. Alternativt kan man med udgangspunkt i vejbroer gå langs kanten og fordele ålene i vandet.

Husk at kvittere for ålene ved modtagelsen. Herefter er håndtering af ålene *dit* ansvar.

Bilag 3 – Åleudsætning: Udgiftsbilag og beskrivelse af udsætningsforløb.

Foreningens navn / kontaktpersonens navn:

.....

Vandområdets navn:

.....

Leverandør:

.....

Antal ål:..... Antal kg:

.....

Udsætningsdato:

.....

Er udsætningen overværet af Fiskerikontrollen eller af DTU Aqua?

.....

Udgifter til transport mv. (bilag og specificeret opgørelse vedlægges): Husk at angive dit konto-nummer!

.....

Bemærk at udgifter til fortæring, anskaffelser o.l. ikke kan refunderes.

En kort beskrivelse af hvor ålene er sat ud bedes skrevet på bagsiden.

_____

_____

Dato

Underskrift

Navn:

Adresse:

Bemærk: skemaet bedes indsendt, også selv om der ikke har været udgifter i forbindelse med udsætningen. **Gerne som mail.** Til mip@aqua.dtu.dk

Indsendes til:

DTU Aqua

Sektion for Ferskvandsfiskeri,

Vejlsøvej 39, 8600 Silkeborg

Mail: mip@aqua.dtu.dk